

**Asiakas- ja työntekijätyytyväisyys verkkoon siirretyissä
kotoutumiskoulutuksissa**

Tiia Posa
Raisa Haikala
Afnan Zafar

18.5.2020

A R F F M A N

---

1. Johdanto

Kevään 2020 koronatilanteen vuoksi Arffmanin johto aloitti maaliskuun alussa valmistautumisen mahdolliseen etäopetukseen. Eri ELY-alueilta tuli päätöksiä etäopetukseen siirtymisestä 13.3.2020 ja 16.3.2020. Arffmanilla on vahva kokemus ja osaaminen verkko-opetuksesta, joten välittömästi päätimme, että viemme kaikki ryhmät keskitetysti verkkoon. Tämä tarkoitti 905 kotoutumiskoulutuksen opiskelijaa, 65 luokkaopettajaa ja 54 opetusryhmää.

Opettajat ja oppilaat ohjeistettiin ottamaan työvälaineet kotiin 13.3.2020. Maanantaina 16.3.2020 oli kaikille ryhmille oman opettajan suunnittelema etäopetuspäivä ja samalla opettajille annettiin ohjeistus tulevasta. Iltapäivällä aloitettiin kaikkien opiskelijoiden kontaktointi. Kolme ensimmäistä viikkoa kaikki opettajat aloittivat työpäivän klo 8 yhteisessä verkkopalaverissa. Päivän ohjelma katsottiin yhdessä läpi ja kaikki saivat tarvitsemaansa tukea päivän opetukseen. Ensimmäisen viikon ajan kokeneet verkko-opettajat vetivät muutamien ryhmien kokoisia webinaareja ja ensi kertaa verkossa opettavat opettajat osallistuivat opetukseen omien ryhmänsä kanssa. Toisella viikolla suurin osa opettajista oli valmiita siirtymään omaan opetukseen.

Opettajilla on apunaan esimiestensä lisäksi tekninen tuki, jossa on eri kielitaustaisia avustajia, verkkopedagogi ja pikaviestimet. Näistä kaikista apu on saatavilla reaaliaikaisesti.

Jokaiselle opettajalle tarjottiin maksullinen Zoom, joka mahdollisti kokoaikaisen opetuksen. Muutamat opettajat valitsivat Google Hangoutsin. Jokaisella opettajalla on käytössään työvälaineinä älypuhelin ja tietokone. Jokaiselle opiskelijalle tarjottiin myös mahdollisuus työvälaineiden lainaamiseen. Kaikille tarvitseville on tarjottu myös makkula tietoyhteyksien ylläpitoon.

Ryhmien aloitukseen, lopetukseen ja testien pitämiseen on opettajia ohjeistettu aina tilannekohtaisesti. Näissä on apuna käytetty verkko-opettajia. Kaikki toiminta on onnistunut hyvin etänä. Opiskelijoille on toimitettu kotiin oppikirjat ja heidän tarvitsemansa/haluamansa työvälaineet heti ryhmän alussa. Muutamat opiskelijat ovat omasta tahdostaan valinneet tietokoneen noutamisen koulusta. Tällöin opettaja on ollut konetta antamassa. Joillekin opiskelijoille on opettaja toimittanut koneen kotiin henkilökohtaisesti.

Tällä kyselyllä haluttiin selvittää sekä opiskelijoiden että opettajien kokemuksia ja ajatuksia verkko-opetuksesta etäopetusjaksolla.

Kysely toteutettiin 7.5.-15.5. välisenä aikana. Opiskelijat ohjeistettiin kyselyn täyttämiseen [YouTube-livessä](#) ja opettajat välittivät kyselyn omille opiskelijoilleen linkkinä pikaviestimessä. Opettajat ohjeistettiin kyselyiden täyttämiseen sähköpostitse ja kotoutumiskouluttajien yhteisessä pikaviestimessä.

A R F F M A N

Määräaikaan mennessä kyselyyn oli vastannut 472 opiskelijaa ja 38 opettajaa. Tämä raportti on jaettu tiedoksi yrityksen johdolle sekä kaikille kotoutumiskouluttajille 18.5.2020. Esimiehet käsittelevät tuloksia tarvittaessa tiimipalavereissa.

Koronaviruksen aikana Arffman on aloittanut verkossa etänä 29 uutta kotoutumiskoulutusta ja päättänyt 31 kotoutumiskoulutusta. Lisäksi alkukartoituksia on järjestetty etänä Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa. Uudenmaan alkukartoitus oli 10 päivän mittainen ja siihen osallistui 53 asiakasta. Varsinais-Suomen alkukartoitukseen on osallistunut toukokuussa noin 20 asiakasta viikossa.

Kyselyn ja raportin toteuttivat Tiia Posa ja Raisa Haikala, kysymysten asettelua ja dataa kommentoi Afnan Zafar.

Sisällys:

1. Johdanto
2. Opiskelijoiden taustatiedot
3. Opiskelijoiden kokemukset verkko-oppimisesta
4. Opettajien kokemukset verkko-opettamisesta ja koulutusten siirtämisestä verkkoon
5. Lopuksi

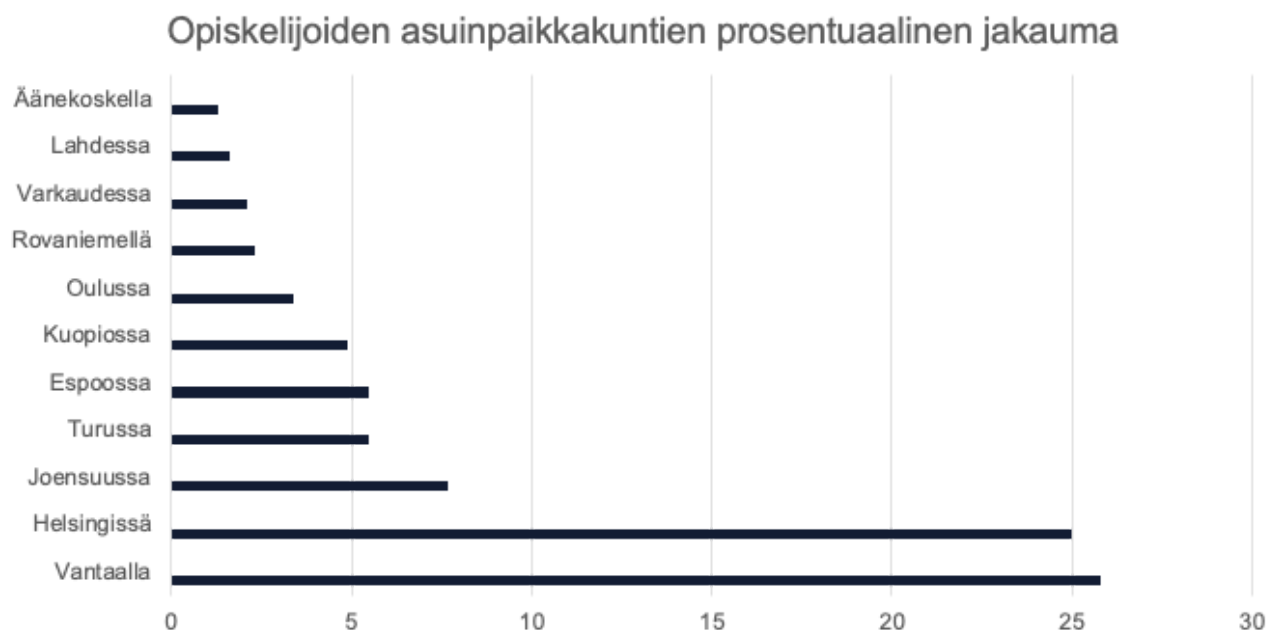

A R F F M A N

---

2. Opiskelijoiden taustatiedot

Vastaajista suurin osa asui Vantaalla (25,8%) ja Helsingissä (25%). Näiden lisäksi pääkaupunkiseudulta oli vastaajia Espoosta (5,5%), Järvenpäästä, Kirkkonummelta, Keravalta, Porvoosta, Tuusulasta, Hyvinkäältä. Kyselyyn vastanneista yhteensä pääkaupunkiseutua edustaa noin 60% vastaajista, joten tulokset kertovat erityisesti tilanteesta Uudenmaan ELY-keskuksen alueella. Lisäksi vastaajia oli Turusta (yhtä paljon kuin Espoosta), Kuopiosta, Oulusta, Rovaniemeltä, Varkaudesta, Lahdesta ja Äänekoskelta. Mainittuja paikkakuntia oli lisäksi Mikkeli, Suolahti, Raahе, Ruukki, Loimaa, Kristiinankaupunki, Vuorela, Nilsiä, Saarijärvi, Paimio, Kemijärvi, Nurmes, Leppävirta, Kivijärvi, Outokumpu, Reijola, Kontiolahti, Merimasku, Tarvasjoki, Mynämäki, Rusko, Leppävirta, Riihikoski, Kyrö, Alastaro, Koski TL, Vaasa, Närpiö, Polvijärvi ja Karijoki.

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden asuinpaikkakuntien prosentuaalinen jakauma.

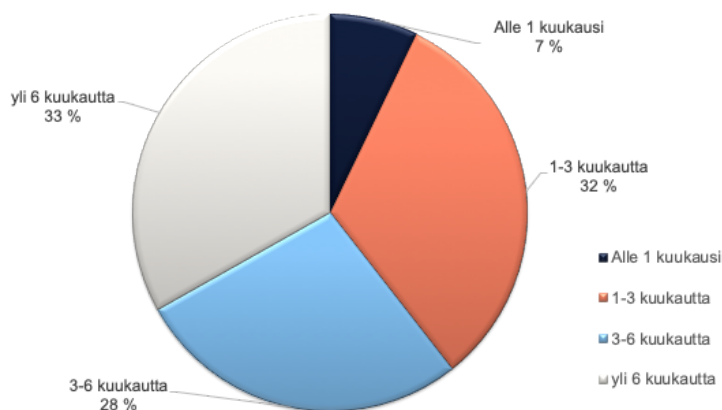
Taustatiedoksi kysyttiin myös, kuinka kauan opiskelijat ovat opiskelleet suomea. Kolmasosa opiskelijoista (33%) oli opiskellut suomea yli 6 kuukautta, mutta on huomattava, että erot 3-6 kuukauden (28%) ja 1-3 kuukauden (32%) välillä eivät ole suuria, joten opiskelijat jakautuvat varsin tasan eri vaiheeseen opintojaan. 7% opiskelijoista on opiskellut suomea alle kuukauden.

A R F F M A N

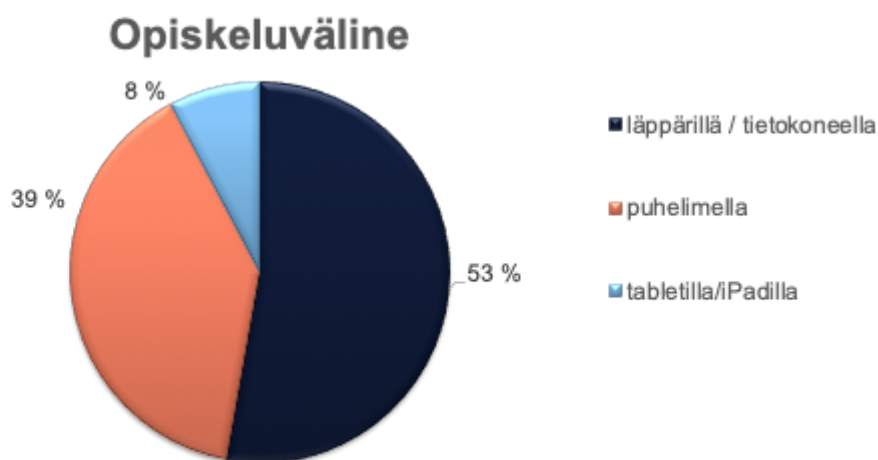

Koronaviruksen aikana Arffman on aloittanut 29 uutta kotoutumiskoulutusta etänä verkossa ja päättänyt 31 kotoutumiskoulutusta. Kuviossa 2. Opiskelijoiden suomen opiskelu kuukausina ei todennäköisesti näy juurikaan vasta aloittaneiden ryhmien vastauksia.

Kuvio 2. Opiskelijoiden suomen opiskelu kuukausina

Yksi opiskelun sujuvuuteen vaikuttava tekijä on laite, jolla opiskellaan. Niille opiskelijoille, joilla ei ollut verkko-oppimiseen sopivaa laitetta tai laite rajoitti opiskelua syystä tai toisesta (esimerkiksi vaikea lukea puhelimesta), Arffman on tarjonnut työvälineet, pääasiallisesti kannettavan tietokoneen, mutta muutama opiskelija on valinnut tabletin. Opiskelijoista yli puolet, 53%, käyttää opinnoissaan kannettavaa tietokonetta tai pöytätietokonetta.

Kuvio 3. Opiskeluväline

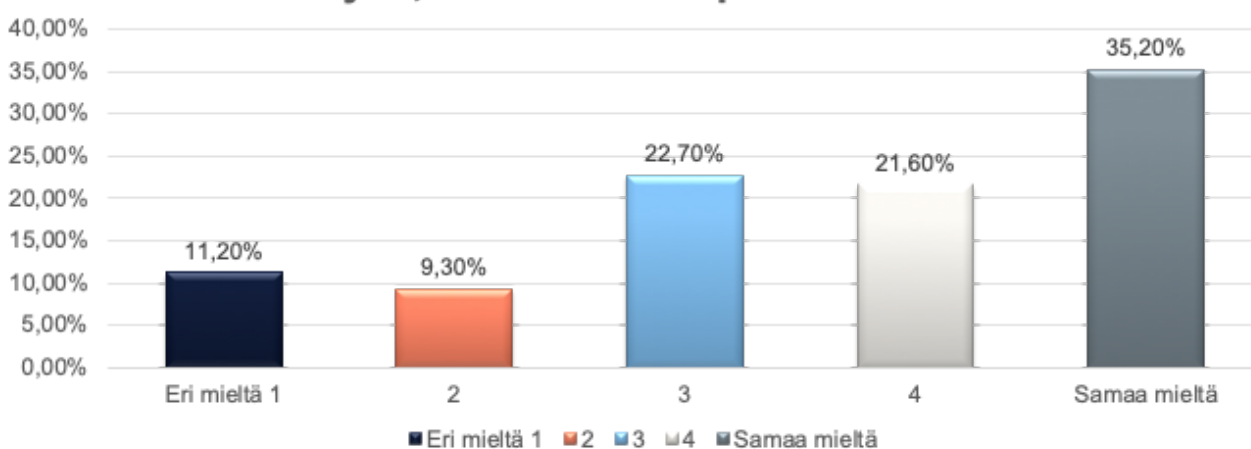
A R F F M A N

---

3. Opiskelijoiden kokemukset verkko-oppimisesta

Esitimme opiskelijoille väitteitä, joihin opiskelijat voivat vastata asteikolla 1-5, joista 1 on eri mieltä ja 5 on samaa mieltä. Väitteestä *on hyvä, että voimme opiskella kotona* opiskelijoista yli puolet oli samaa mieltä (vastaus 4 tai 5), määrällisesti yhteensä 268 opiskelijaa. Eri mieltä asiasta oli noin viidesosa vastanneista (20,5%), yhteensä 97 opiskelijaa. Ei samaa eikä eri mieltä oli myös noin viidesosa opiskelijoista.

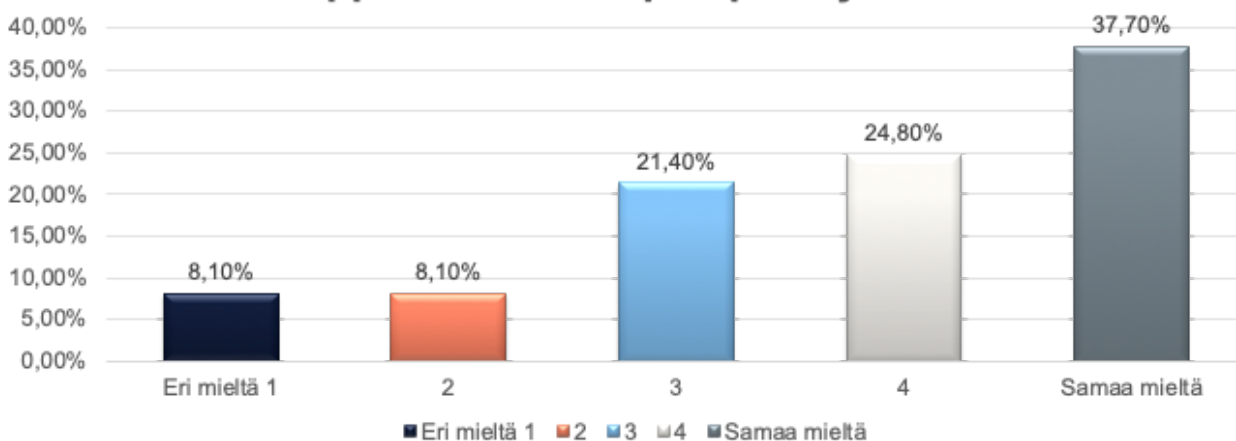
On hyvä, että voimme opiskella kotona.

Kuvio 4. On hyvä, että voimme opiskella kotona.

Opiskelijoista valtaosa, 62,5% eli lähes 300 vastaajaa (295) koki, että opiskelu on helpottunut ajan myötä. Eri mieltä asiasta oli vähän yli 16% vastaajista ja ei samaa eikä eri mieltä noin viidesosa vastaajista.

Verkko-oppiminen on helpompaa nyt kuin aluksi.

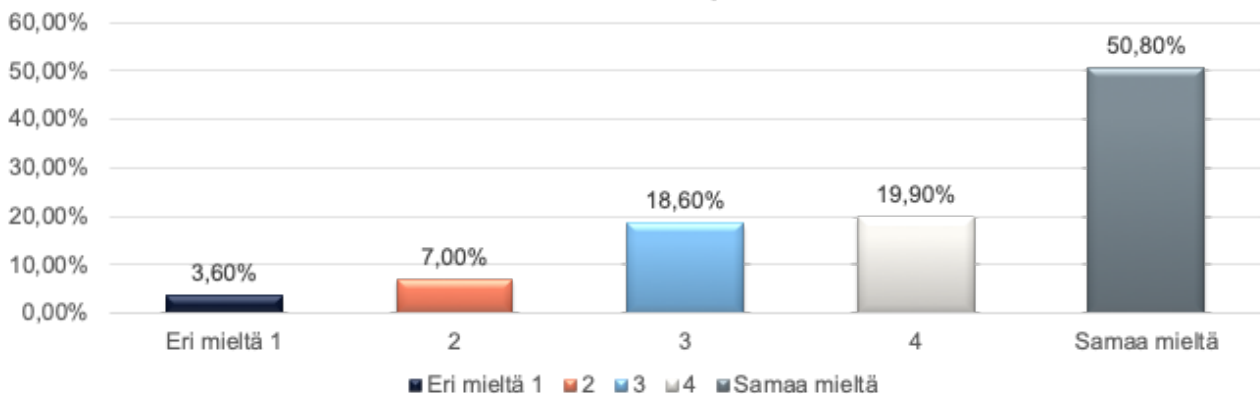

Kuvio 5. Verkko-oppiminen on helpompaa nyt kuin aluksi.

A R F F M A N

Vastaajista lähes 51% oli vahvasti samaa mieltä siitä, että on oppinut uusia asioita tekniikasta. Yhteensä samaa mieltä aiheesta oli 70,7% eli 334 vastaajaa. Noin 10% ei kokenut oppineensa uutta ja vähän alle viidennes (18,6%) vastaajista ei ollut aiheesta samaa eikä eri mieltä.

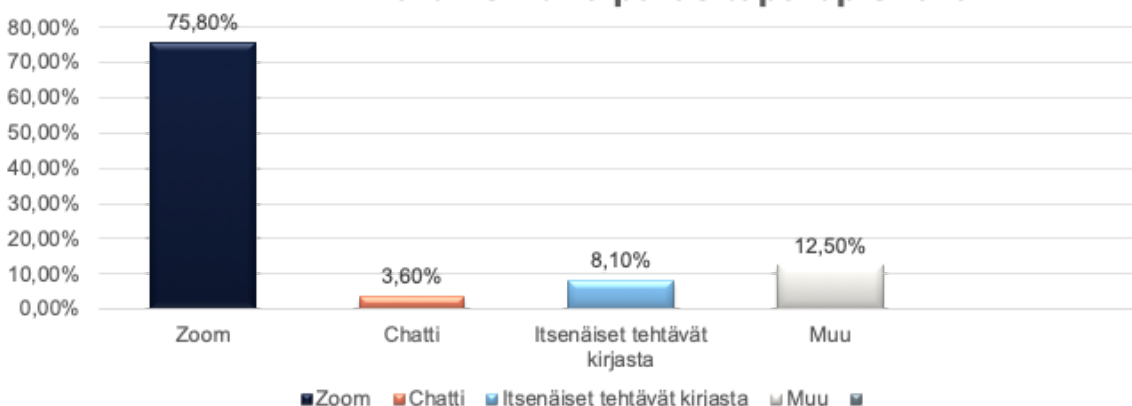
Olen oppinut uusia asioita tekniikasta (esim. Zoom).

Kuvio 6. Olen oppinut uusia asioita tekniikasta.

Kysyimme myös, mikä on opiskelijalle paras tapa opiskella antaen kolme vaihtoehtoa: Zoom eli vuorovaikutteinen luokkahuoneopetus verkossa, chatti tai itsenäiset tehtävät kirjasta. Lisäksi vaihtoehtona oli muu, johon opiskelijat voivat kirjoittaa oman vastauksensa. Opiskelijoista 75,8% piti parhaana osana Zoomia eli vuorovaikutteista luokkahuoneopetusta verkossa, 8,1% piti itsenäisistä tehtävistä kirjasta ja chatista piti 3,6% opiskelijoista. Avoimissa vastauksissa tuotiin esille myös, että parhaiten toimii näiden kolmen yhdistelmä ja kontaktiopetus on tärkeämpää kuin itsenäinen opiskelu. Vastauksissa tuotiin esille myös, että perinteistä luokkaopetusta pidettiin parempana kuin verkko-opiskelua.

Mikä on sinulle paras tapa opiskella?

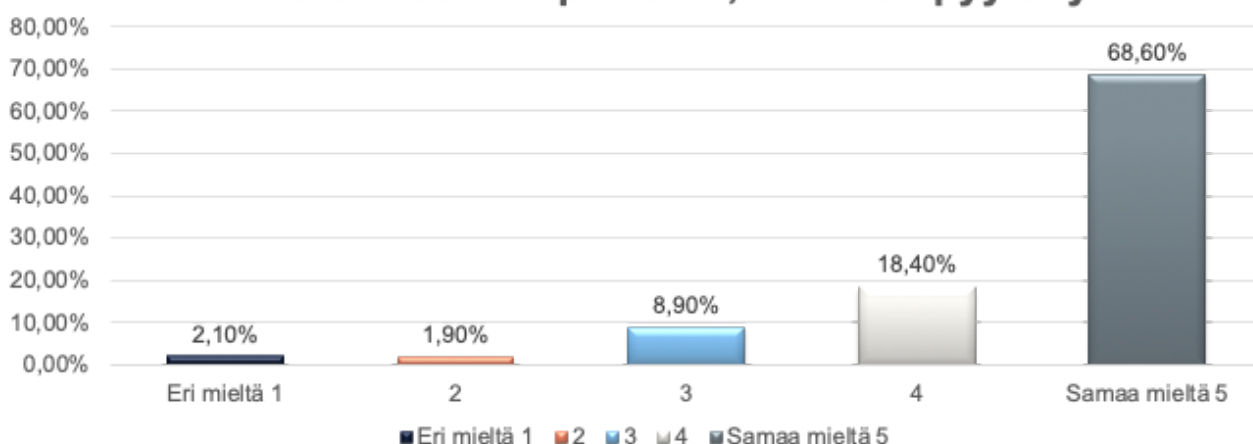

Kuvio 7. Paras tapa opiskella verkossa.

A R F F M A N

Yksi verkko-opiskelun sujuvuuteen merkittävästi vaikuttava tekijä on tekninen tuki. On erittäin tärkeää, että opiskelija saa teknistä tukea mahdollisimman pienellä viiveellä. Arffmanilla oli heti alusta alkaen useita henkilöitä IT-tukena ja teknistä tukea annettiin opiskelijoille myös muilla kielillä kuin suomeksi (englanti, arabia, venäjä, kurdi, dari, persia). Kysyimme, miten opiskelijat kokevat saaneensa apua asteikolla 1-5, jossa 1 on eri mieltä ja 5 samaa mieltä. 411 opiskelijaa, yhteensä 87% oli samaa mieltä väitteen kanssa.

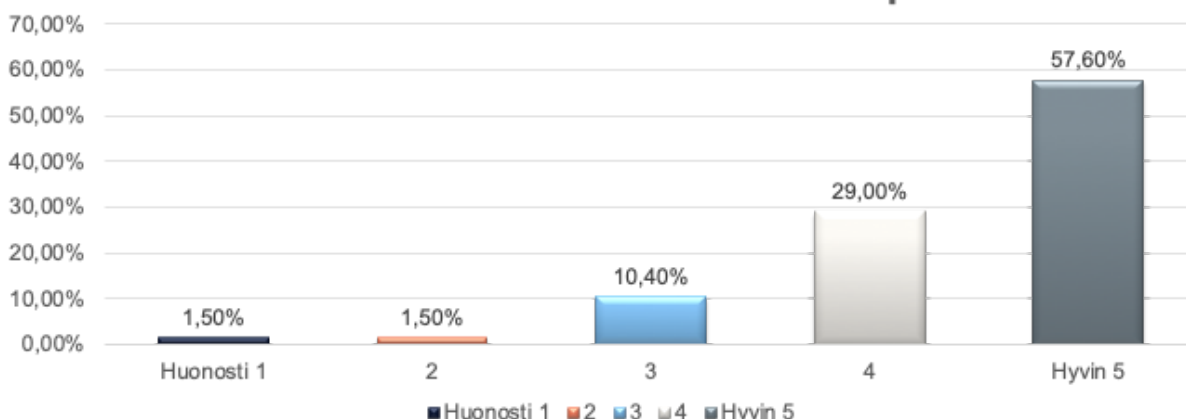
Olen saanut apua aina, kun olen pyytänyt.

Kuvio 8. Olen saanut apua aina, kun olen pyytänyt.

Kysymykseen, miten Arffman on onnistunut verkko-opetuksessa, vastattiin asteikolla 1-5, joista 1 oli huonosti ja 5 hyvin. Vastaajista 86,6% eli 409 opiskelijaa antoi kaksi korkeinta arviota ja näistä 5 antoi 272 opiskelijaa. Kymmenesosa ei ottanut kantaa (3) ja 3% vastaajista arvioi Arffmanin epäonnistuneen verkko-opetuksessa.

Miten Arffman on onnistunut verkko-opetuksessa?

Kuvio 9. Miten Arffman on onnistunut verkko-opetuksessa?

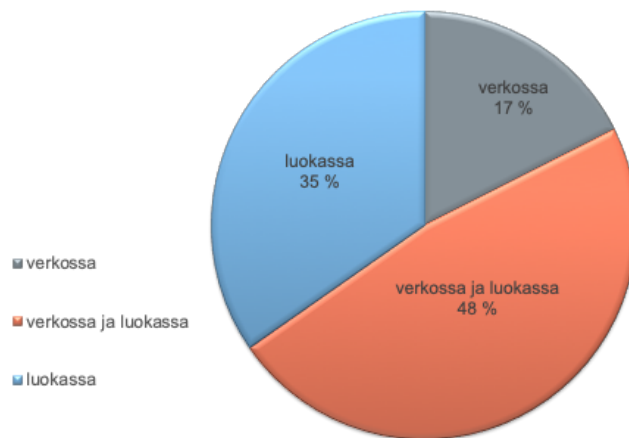

A R F F M A N

Viimeiseksi kysyimme, mikä on jokaiselle paras tapa oppia: verkko, luokka vai näiden kombinaatio. Opiskelijoista reilu kolmannes piti luokka-opetusta parhaana, vajaa viidennes eli 17% piti verkko-opetusta parhaana tapana ja näiden kombinaatiota piti parhaana lähes puolet opiskelijoista.

Kuvio 10. Paras tapa sinulle oppia.

Pyysimme opiskelijoilta myös täydentävinä kysymyksinä avointa palautetta verkko-oppimisesta. Kysyimme, mikä verkko-opiskelussa sopii opiskelijalle hyvin ja mikä verkko-oppimisessä ei sovi opiskelijalle ja on vaikeaa.

Vastauksissa nousi esille välineet, kuten Zoom, joka sai useita mainintoja. Lisäksi mainittiin WhatsApp ja YouTube-live, jota Arffman on pitänyt joka arkipäivä (on opettajan valinta, ohjaako opiskelijat seuraamaan YouTube-liveä). Lisäksi hyvänä pidettiin sitä, ettei tarvitse matkustaa, säästyy rahaa ja ettei ole kiirettä aamulla. Monet kokivat saaneensa lisää aikaa opiskelulle. Jotkut pitivät kotia rauhallisempänä oppimisympäristönä kuin luokkaa ja joillekin verkko-opiskelu sopi paremmin terveydellisistä syistä:

Koska minulla on joskus päänsärky, vaikea joskus mennä kurssilla. Mutta kotona, minä voin opiskella päänsärkyään kanssa. Se on iso asia minulle. Myös helpompi puhun opettajaa kuin koulussa. Minusta tuntuu, minulla on oikeus lähettää tekstejä opettajalle.

Verkossa eriyttäminen on koettu myös helpommaksi.

Kun teen harjoituksen nopeasti saan tehdä jotakin muutta kun toiset vielä teevät. Myös in hyvä että voin samalla juoda kahvi jne.

Huonoina asioina pidettiin sitä, että kaikilla ei ole rauhaa opiskella kotona ja kotitöitä on koko ajan.

A R F F M A N

Minä haluaisin puhua enemmän ja käyttää ylimääräinen toimintatapa opiskelussa (esim. Alias-peli). Ya nyt se ie ole tavallinen verkko-opiskelen aika koska koko perhe on kotona ja he tarvitsevat apuaa, ruokaa, jne. Se on ihan vaikea kun olet opiskelija.

Tekniikan hallinta sai useampia mainintoja erityisesti niiltä, jotka käyttävät puhelinta opiskeluvälineenä. Muutama kommentti tuli myös huonoista verkkoyhteyksistä. Opettajien ja opiskelijoiden erilaisista tekniikan hallintataidoista kertovat seuraavat kommentit:

oppilaiden vieraat äänet zoomista, en voi keskittyä

Opiskelijat eivät kytke mikrofonia pois päältä.

On erittäin tärkeää rauhallisen oppimisympäristön kannalta, että sekä opettajat että opiskelijat hallitsevat mikrofonien mykistämisen.

Lisäksi ergonomia ja pitkä opiskelu tietokoneella koettiin terveydelle rasittavaksi.

there is no separation from study and home. Parempi oppia luokassa. En halua istuu kotona ja katso tietokonetta. Kun katson tietokonetta, minun pää ja silmät ovat kipeä. Kun istun paljon, minun selkä ja niska ovat kipeä myös.

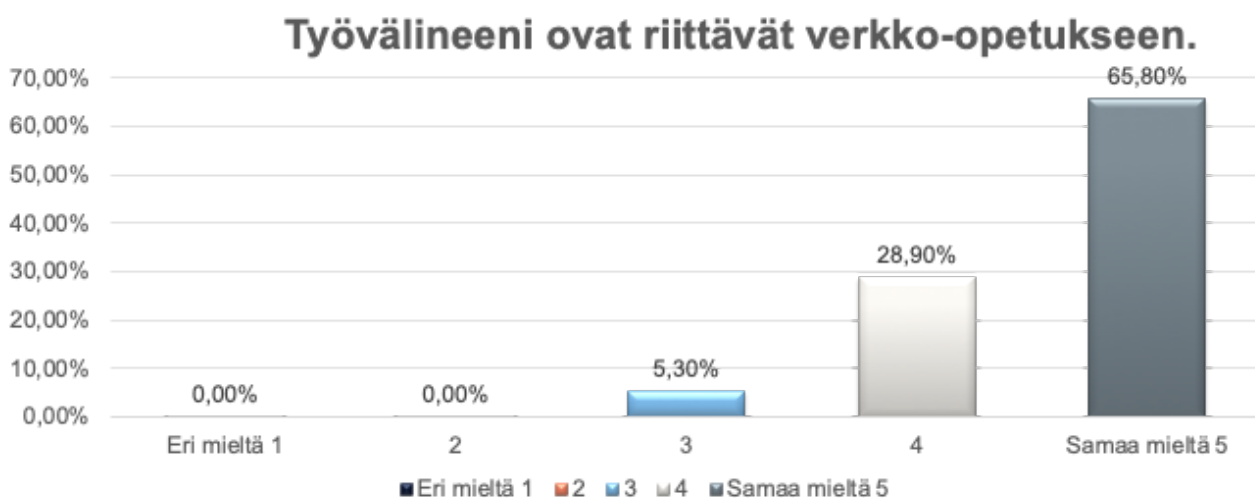
Pyysimme lisäksi ideoita, mitä voisimme tehdä paremmin opetuksessa. Kiittävien kommenttien lisäksi saimme joitakin kehitysideoita. Opetukseen toivottiin pienempiä ryhmiä ja enemmän keskusteluharjoituksia ja suullista harjoittelua, enemmän lyhyitä taukoja keskittymisen parantamiseksi, privaattichatin hyödyntämistä, enemmän Zoomia tai YouTube-liveä. YouTube-liveä toivottiin myös eri taitotasoille. Lisäksi toivottiin yhtä paikkaa, kotipesää, josta tehtävät voisi löytää.

A R F F M A N

4. Opettajien kokemukset verkko-opettamisesta ja kotoutumiskoulutusten siirtämisestä verkkoon

Opettajille suunnattuun kyselyyn vastasi 38 opettajaa, joista 60,5% opettaa tällä hetkellä pääkaupunkiseudulla. Näin ollen kysely kuvastaa parhaiten Uudenmaan alueen sekä Varsinais-Suomen (13,2% vastaajista) alueen tilannetta.

Opettajille esitettiin joitakin väitteitä, joissa samoin kuin opiskelijoille tarkoitetussa kyselyssä numero 1 tarkoitti, että on eri mieltä väitteen kanssa ja numero 5 tarkoitti, että on samaa mieltä. Ensimmäinen väite koski Arffmanin tarjoamia työvälineitä.

Kuvio 11. Työvälineeni ovat riittävät verkko-opetukseen.

Opettajista suurin osa koki, että Arffmanin tarjoamat työvälineet ovat riittävät verkko-opetukseen, vain 5,3 prosenttia ei ottanut kantaa, mutta kukaan ei ollut väittämän kanssa eri mieltä. Opettajilla on käytössään kannettavan tietokoneen lisäksi älypuhelin. Etätyöskentelyn aikana päivitettiin joitakin puhelinliittymiä nopeampiin.

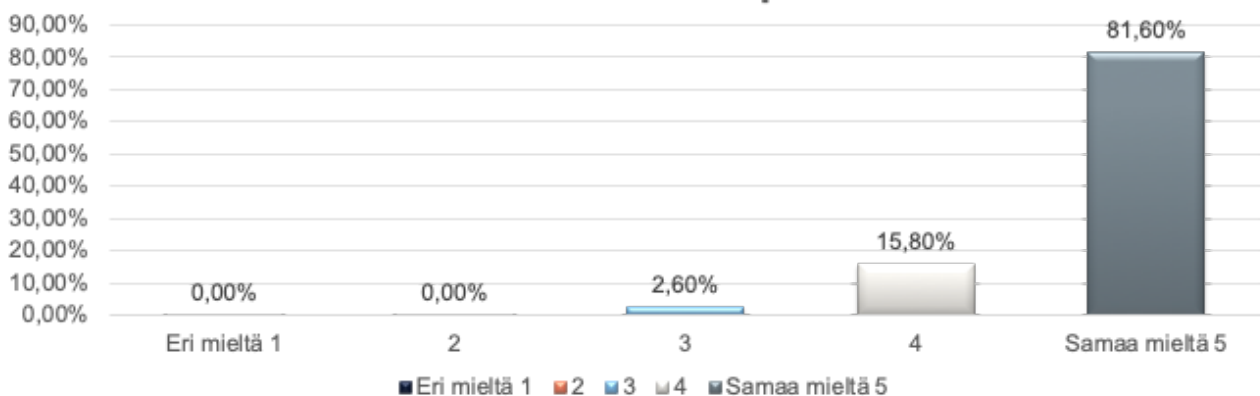

A R F F M A N

Osa verkkoon siirtämisen strategiaa oli, että opettajille järjestetään riittävä tekninen ja pedagoginen tuki verkkoon siirtymisessä. Tekninen tuki järjestettiin niin opettajille kuin opiskelijoille. Opettajat voivat pyytää teknistä tukea joko kyselylomakkeen kautta tai puhelimitse. Opettajien tarpeeseen vastasi kolme IT-tukihenkilöä. Opettajista 97,4% oli samaa mieltä siitä, että ovat saaneet riittävästi teknistä tukea. Arvion 5 antoi 81,6% opettajista.

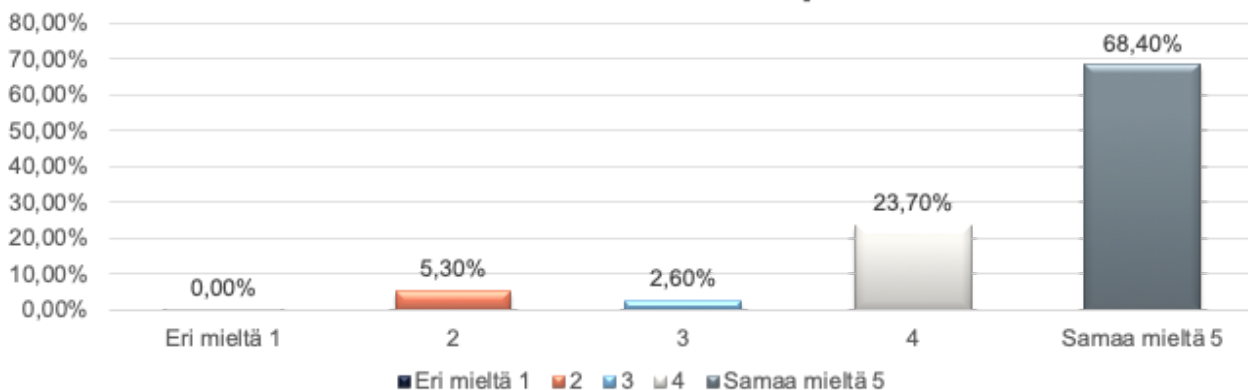
Olen saanut riittävästi teknistä tukea onnistuakseni verkko-opetuksessa.

Kuvio 12. Olen saanut riittävästi teknistä tukea onnistuakseni verkko-opetuksessa.

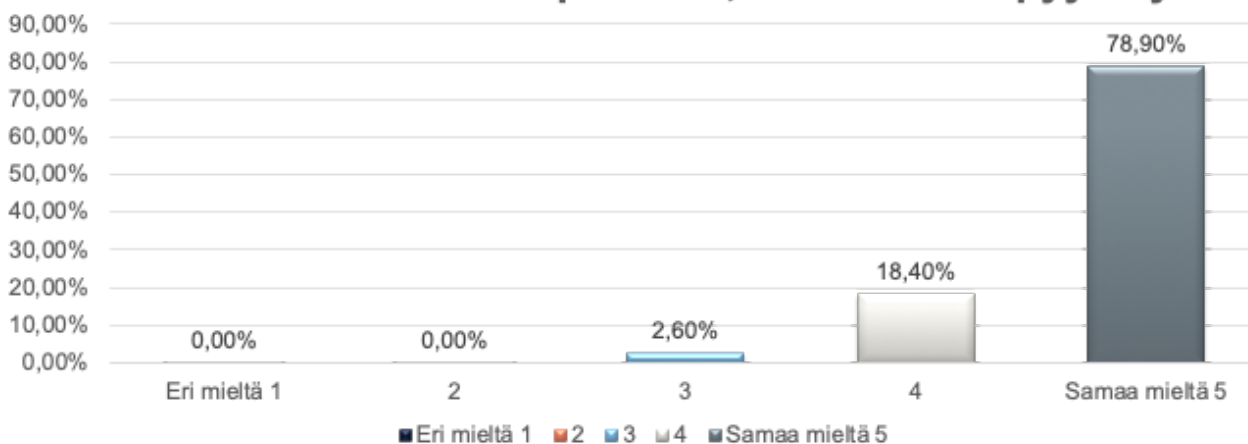
Teknisen tuen lisäksi järjestettiin opettajille verkkopedagogista tukea (miten voin siirtää oman pedagogiikkani uuteen ympäristöön) erityisesti Samu Heikinmatin ja Marja Aholan johdolla, mutta koko Arffmanin verkkokouluttajien tiimi osallistui verkkopedagogiseen apuun mm. tekemällä videoita Zoomin erilaisista ominaisuuksista tai antamalla kädestä pitäen tukea opetukseen. Opettajilla on koko jakson ajan ollut käytössään pikaviestin, jolla voi pyytää nopeasti apua ongelmatilanteissa niin lähiopetuksen opettajakollegoilta kuin verkko-opettajilta. Opettajista yli 90% koki pedagogisen tuen olleen riittävää ja 5,3% opettajista (2 opettajaa) oli väitteestä eri mieltä. Yksi opettaja ei ottanut kantaa väitteeseen.

ARFFMAN

Olen saanut riittävästi pedagogista tukea onnistuakseni verkko-opetuksessa.

Kuvio 13. Olen saanut riittävästi pedagogista tukea onnistuakseni verkko-opetuksessa.

Opettajista valtaosa koki myös saaneensa apua aina, kun oli sitä pyytänyt. 78,9% oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja 18,4% vastaajista oli samaa mieltä. Yksi opettajista ei ottanut kantaa väitteeseen.

Olen saanut apua aina, kun olen sitä pyytänyt.

Kuvio 14. Olen saanut apua aina, kun olen sitä pyytänyt.

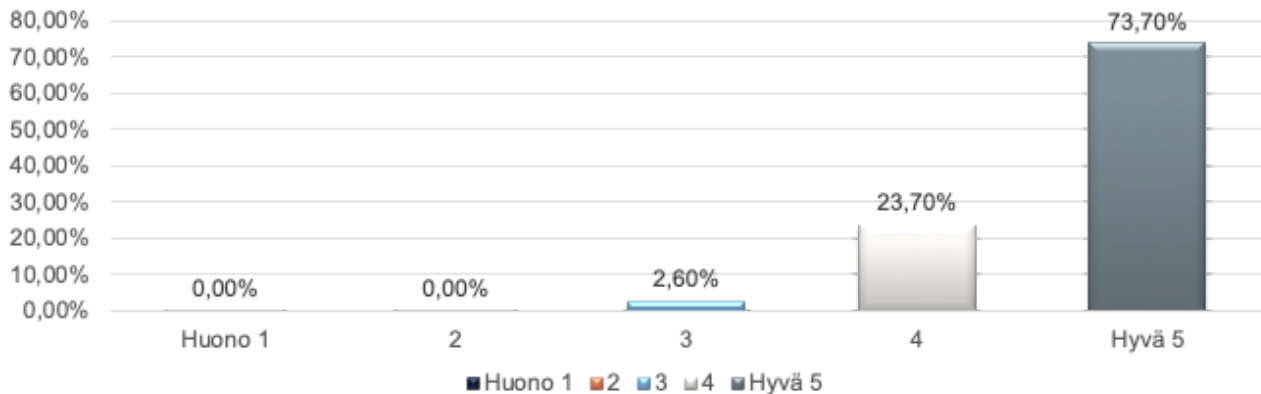

A R F F M A N

Pyysimme opettajia arvioimaan saamansa pedagogisen ja teknisen tuen ammattimaisuuden Arffmanin verkkotiimiltä. Ylimmän arvosanan 5 antoi 73,7% opettajista.

Arvioi saamasi teknisen tuen ammattimaisuus Arffmanin verkkotiimiltä.

Kuvio 15. Arvioi saamasi teknisen tuen ammattimaisuus Arffmanin verkkotiimiltä.

Pyysimme opettajia ottamaan kantaa omaan ja opiskelijoidensa oppimiseen verkossa. Pyysimme opettajia arvioimaan, ovatko he oppineet käyttämään verkko-opetuksen välineitä monipuolisesti pedagogiikkansa tukena. Vastaajista tasan puolet koki olevansa täysin samaa mieltä ja yli 80% samaa mieltä väitteestä (arviot 4 ja 5). Ei samaa eikä eri mieltä oli 6 opettajaa ja 1 opettajista oli eri mieltä.

Kysyimme opettajilta, miten he ovat rytmittäneet päivän. Päivän rytmitys nousi esille myös opiskelijoiden palautteessa, vaikka sitä ei erikseen kysytty. Monet opettajista vastasivat seuraavansa Verkkokoton rytmitystä (aamukahvichatti, kaksi webinaaria, yksi aktivointi eli vuorovaikutteinen oppitunti jonka väline riippuu opeteltavasta asiasta ja itsenäiset tehtävät). Monet kertoivat sisällyttäneensä YouTube-liven päivään ja purkavansa vielä liven sisällön Zoomissa tai WhatsApissa. Osa kertoi seuraavansa täysin luokahuoneopetuksen rytmiä. Monet kertoivat myös olevansa tavoitettavissa itsenäisten tehtävien aikaan. Jotkut opettajista myönsivät päivien venyvän iltaan asti, vaikka pyrkivät lopettamaan sen ajoissa.

Opiskelijakyselyn tueksi kysyimme, millaista palautetta opettajat ovat saaneet opiskelijoilta. Palautteen kerrotaan olleen pääasiassa positiivista, hyvää, hyväksyvää ja ymmärtävää.

Positiivista palautetta. Monen opiskelijan mielestä etäopetus+ kontaktiopetus(hybridiopetus) olisi OK. "Aamuisin ei ole kiire", Voin syödä aamupalaa ja opiskella samalla", Voin puhua Zoomissa ja muut äänet eivät häiritse minua", voin tehdä tehtävät joustavammalla aikataululla. Voin osallistua opetukseen, vaikka lapsi on kotona tai vaikka itse voin vähän huonosti.

A R F F M A N

Osa opiskelijoista kertoi tykkäävänsä kovasti, koska ovat introvertteja ja sellainen tapa opiskella on mieluisampi ja osalle etäopiskelu on parempi kuin ei olisi mitään opetusta.

Opettajien opiskelijoilta saamassa palautteessa näkyy myös ryhmien erilaiset opiskelijat ja heidän suhtautumisensa verkko-opiskeluun. Luokkaopetukseen kaippaa moni, vaikka tässä tilanteessa oppiikin mieluummin verkossa.

Ahkerimmilta opiskelijoilta olen saanut oikein hyvää palautetta, laiskemmat opiskelijat ovat sanoneet, että verkossa on ollut vaikeampaa opiskella kuin luokassa. Kyllä nyt on aivan helppoa syyttää verkko-opiskelua.:)

Heti verkko-opetukseen siirrettyä, ryhmässä oli jonkun verran tyytymättömyyttä ja ärtyneisyyttä, mutta nyt kaikki ovat aika tyytyväisiä. Monet pitävät verkko-opetuksesta ja haluavat jatkaa sitä. Toisille sopivat molemmat opiskelumuodot ja muutama kaippaa ehkä enemmän lähiopetusta, vaikka hekin ovat pärjänneet hyvin verkossa.

Myös opiskelijoilla yksi suurimmista haasteista on rauhallisen oppimisympäristön löytäminen. Etenkin pienten lasten vanhemmille se on lähes mahdotonta ja tilanne on stressaava.

Monet haluavat takaisin kouluun, koska heidän on vaikeaa olla koko ajan kännykällä tai tietokoneella. Paperin kanssa on helpompaa. Vuorovaikutus on koulussa tiivimpää ja mieluisampaa. Myös ne äidit, joilla pyörii pienet lapset, väsyvät herkemmin. Kuitenkin kaikki ovat tyytyväisiä, että kurssi jatkuu eikä tarvitse matkustaa epidemian aikana.

Ylivoimaisesti suurin osa on tyytyväisiä verkko-opetukseen. Muutama on ollut tyytymätön siihen, että opiskelu on vaikeaa, koska pienet lapset ovat olleet kotona. Opiskelijat ovat sanoneet, että olisi kiva nähdä kurssikavereita koulussa, mutta ovat pitäneet koronalta suojautumista tärkeämpänä.

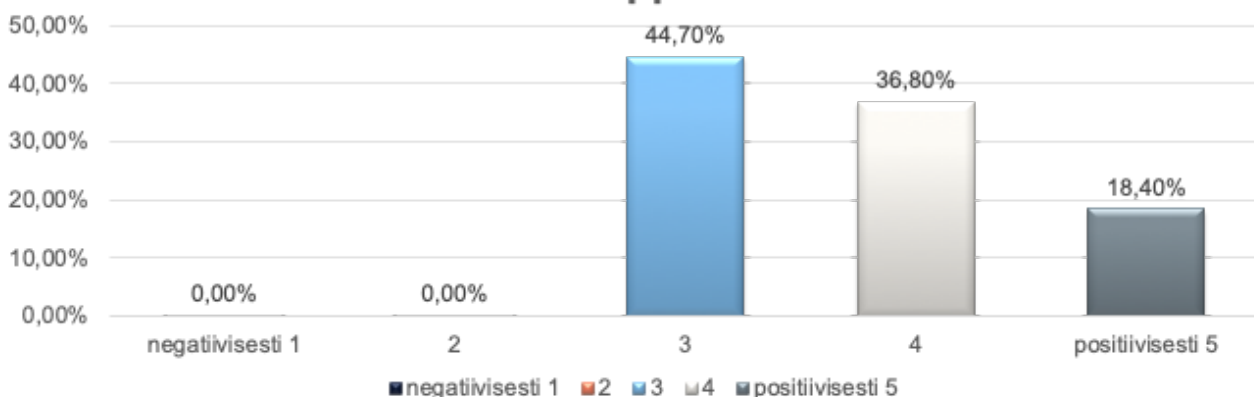

A R F F M A N

Opettajilta kysyttiin myös, miten he arvioivat verkko-opetuksen vaikuttaneen opiskelijoiden oppimistuloksiin. Iso osa opettajista (44,7%) ei osannut arvioida tässä vaiheessa, miten opetus on vaikuttanut tuloksiin. Merkille pantavaa kuitenkin on, että jopa yli puolet (55,2%) arvioi verkko-opetuksen vaikuttaneen olevan positiivisia ja kukaan ei arvioinut verkko-opetuksen vaikuttaneen negatiivisesti opiskelijoiden oppimistuloksiin.

Miten verkko-opetus on vaikuttanut opiskelijoiden oppimistuloksiin?

Kuvio 16. Miten verkko-opetus on vaikuttanut opiskelijoiden oppimistuloksiin?

Avoimin kysymyksin kysimme opettajien ajatuksia verkko-opetuksesta. Pääasiassa kokemukset verkko-opetuksesta olivat positiivisia. Opettajat korostivat vuorovaikutuksen merkitystä ja tärkeyttä opetuksessa. Reaaliaikainen vuorovaikutus on tärkein osa myös Arffmanin Verkkokotoa ja sen pohjalle on rakentunut Arffmanin koko verkossa oppimisen malli. Myös lähikoulutusten siirtämisessä verkkoon tärkein edellytys oli tavoittaa kaikki oppijat reaaliaikaisesti, joten käyttöön otettiin ensimmäiseksi pikaviestin (suurimmalla osalla WhatsApp) ja Zoom. Vuorovaikutuksen merkitys korostui vastauksissa, mutta se koettiin myös haastavaksi.

Mennään kohtaaminen, ei tehtävät tai suorittaminen edellä.

Oma luokkaopetukseni perustuu opettajan ja opiskelijoiden väliseen vuorovaikutukseen, enkä ole osannut viedä tätä samalla tavoin verkkoon. Hienoa on, että koko ryhmä saatiin mukaan ja opiskelijat ovat pysyneet mukana, tehtäviä palautetaan.

Luonnollinen vuorovaikutus kuitenkin verkko-opetuksesta puuttuu, koska opiskelijat eivät pidä kameroita päällä ja tämän takia en saa jokahetkistä palautetta, mikä oikeassa luokassa oli automaattinen asia. Oli myös yllätys, että kaksi ryhmän heikompa opiskelijaa ovat edistyneet yllättävän paljon etäopetuksen aikana. Epäilen, että se tietty laadullinen harppaus opiskelussa sattui juuri siihen aikaan. Mutta voi olla, että tekniikan hyödyntäminen teki positiivisen vaikutuksen, koska ainakin toiselle opiskelijalle tekniikan käyttö oli tuttua ja

---

ARFFMAN

---

helppoa ihan vaan hänen sairautensa takia. Täytyy myös mainita, että seitsemän viikon aikana on opittu paljon ja edistystä on tapahtunut jokaisen opiskelijan kohdalla.

En pidä siitä, että niskat ovat kipeät ja jämähdän liian helposti samaan asentoon. Tosin välillä seison ja järjestän usein jumppahetken opiskelijoille. Verkossa ei ole niin helppoa hyödyntää koko persoonaa opetuksessa. Etäelämä on myös haastavaa ryhmädynamiikan ja luonnollisen vuorovaikutuksen kannalta. Kolmiulotteinen toiminta on mukavampaa, useimmiten.

Se ei ole minun juttuni. Energiaa menee, mutta sitä ei tule opiskelijoilta takaisin kuten lähiopetuksessa. Verkko-opetus on mielestäni uuvuttavaa.

Pitkällä tähtäimellä kaipaen kuitenkin itsekkin opettajana suoraa kontaktia ja vuorovaikutusta oppilaihin. Lähiopetusta ei voi kokonaan korvata verkko-opetuksella: testien tekeminen on esim. teknisesti paljon haastavampaa verkossa kuin luokassa ja myös toiminnallisuus ja vuorovaikutuksellisuus kärsivät verkko-opetuksessa mielestäni merkittävästi. Eli terve sekoitus lähi- ja etäopetusta olisi hyvä ajatus.

Tärkeää tässä koko tilanteessa oli mielestäni opetuksen jatkuvuus, hyvä palvelu oppilaille, uusien taitojen nopea oppiminen, empatiaa ja välittämisen osoitus, ammatillinen yhteistyö ja toimivien ratkaisujen löytäminen.

Verkko-opetus on mielestäni tällaisessa poikkeustilanteessa turvallinen tapa opettaa. Olen sen verran keltanokka, että hallitsen hyvin yksinkertaiset asiat, ja se riittää ja toimii. Tärkeää on vuorovaikutuksen säilyminen ryhmän välillä.

Välillä netti ei toimi tai Zoom pätkii, mutta se on ohimenevää haittaa. Opetus toimii ja ollaan menty tehokkaasti asioissa eteenpäin. Tärkeää on opettajan läsnäolo, vuorovaikutus ja positiivinen asenne.

Monet opettajat nostivat esille eriyttämisen - joko mahdollisuutena tai haasteena.

eriyttäminen toimii, kirjallisia töitä tulee tehtyä enemmän (myös kommentoitua vastauksia), osallistuminen on aktiivisempaa

On tärkeää ryhmäyttää opiskelijat ja luoda mukava ilmapiiri. On myös tärkeää ottaa huomioon hitaammat ja heikommat oppijat. Verkko-opetus on yhtä hyvä opetusmuoto kuin muut, riippuu vaan asennoitumisesta.

Olen oppinut opettamaan verkossa kaikkia kielitaidon osa-alueita, mutta en osaa vielä arvioida riittävästi, meneekö oppiminen perille. Verkko-opiskelu vaatii opiskelijalta enemmän omatoimisuutta, joka voi olla haaste erityisesti hitaan ryhmän opiskelijoille. Opiskelijan ymmärtämättömyys voi jäädä pimentoon helpommin kuin luokassa, jos hän ei itse pyydä apua.

Verkko-opetus on erittäin tehokas tapa oppia ja opettaa. Verkon avulla voi käyttää monipuolisia työvälineitä ja kohdata ihmisiä kasvokkain etänä henkilökohtaisesti tai pienryhmissä. Pystyn huomioimaan hiljaisenkin opiskelijan verkossa henkilökohtaisesti.

A R F F M A N

Pystyn ohjaamaan muut pienryhmiin ja sillä aikaa keskustella henkilökohtaisesti jonkun opiskelijan kanssa.

Minusta verkko-opetus toimii hyvin erikoisissa tilanteissa, kuten tässä karanteenissa. Tällä hetkellä on kuitenkin olemassa pieniä ongelmia, monilla opiskelijoilla on lapsia kotona ja he eivät voi keskittyä opetukseen. Ryhmässäni on myös monia opiskelijoita, joilla ei ole aikaisempia koulukokemuksia ja uudet tekniikat tuovat heille liian isoja haasteita. En epäile, että jos olosuhteet olisivat erilaisia, esimerkiksi hybridiopetusta, jossa olisi lähijaksot ja verkkojaksot, koulutus voi sujua paremmin. Verkko-opetuksessa tukiovetus ja henkilökohtainen neuvonta on vaikeaa.

Oman pedagogiikan vieminen verkkoon mietitytti monia ja opettajien jaksaminen on ollut koetuksella. Jotkut kiinnittivät huomiota valmistelun määrän kasvamiseen.

Hyvin tärkeää on pitää homma selkeänä nimenomaan opiskelijoille eli valmistella täytyy. Vähemmän voi lennosta muuttaa kuin lähiopetuksessa, mikäli jotain kiinnostavaa ilmenee.

Käytän normaalisti paljon ryhmätyötä, erilaisia kortteja, pelejä ja toiminnallisia menetelmiä, niiden siirtäminen verkkoon on hankalaa.

Avasin wordpressin, mutta en ole jaksanut tehdä sitä loppuun. Verkossa on intensiivistä ja päivän jälkeen olen aika poikki. Välineitä pitäisi käyttää monipuolisemmin, mutta en ole jaksanut opetella. Meillä on Zoom, oppikirja, whatsapp, vähän sähköpostiakin käytetty. Näillä on pärjätty ja enempään en ole pystynyt.

Verkko-opetus toimii paremmin kuin uskalsin aluksi kuvitellakaan. Suurin miinus on se, että en voi käyttää fyysisiä kuvakortteja, joita olen tottunut käyttämään erityisesti kurssin alussa. Toisaalta monet digitaaliset työkalut, kuten Zoom ja Paint, mahdollistavat opetuksen, havainnollistamisen ja palautteenannon uusi tavoilla, joita en ole käyttänyt luokassa. Voin liioittelematta sanoa oppineeni paljon uutta (Zoomin annotate-työkalulla havainnollistamisen voi viedä uudelle tasolle).

Opettajat analysoivat myös verkko-opetuksen hyviä puolia ja mahdollisuuksia pedagogiikan tukena.

Erittäin paljon he hyötyvät juuri tästä nykyaikaisesta tekniikasta, jonka avulla voi opiskella etänä online tai offline. Nämä taidot auttavat heitä jatkossa myös muissa jatko-opinnoissa ja työelämässä. Suomessa pitää osata käyttää monipuolisesti tietokoneita ja erilaisia muita teknisiä välineitä (älypuhelin, whatsapp, some, pankkien, verottajan, terveydenhuollon, Kelan ja te-toimiston sähköiset palvelut, sähköinen työnhaku ym.), jotta pystyy toimimaan itsenäisesti omia asioita hoitaakseen, opiskelussa ja työelämässä.

Opiskelua voi laajentaa myös siten, että opiskelijat liikkuvat luonnossa, museoissa, kaupassa tai erilaisissa tutustumiskäynneillä ja pitävät yhteyttä tablettien, älypuhelimien ja tietokoneen avulla toisiin opiskelijoihin ja opettajaan. He voivat pitää haastatteluja, tehdä videoita oppimastaan ja jakaa niitä muille.

ARFFMAN

Tekniikka tuo lähes loputtomia mahdollisuuksia luoda erilaisia toiminnallisia tapoja oppia ja opettaa verkon välityksellä. Suomessa monipuolisesti ICT-taitoja osaavia työntekijöitä tarvitaan jatkuvasti lisää.

Verkko-opetus mahdollistaa ajasta ja paikasta lähes riippumattoman tavan opettaa. Kun opiskelumatkat jäävät pois, jää enemmän aikaa, energiaa ja keskittymistä opiskeluun. Lisäksi verkko-opetus on ekologinen ja taloudellinen tapa oppia ja opettaa. Liikkuminen, matkakulut, paperimonistemaksut, tilavuokrat ym. vähenevät.

Olen suurin piirtein samaa mieltä kuin oppilaani. Koronaviruksen aikana verkko-opetus on ehdottomasti pelastanut tilanteen ja se on toiminut myös pitkällä tähtäimellä hyvin. Tekniikka ja tekninen tuki on toiminut alusta alkaen hyvin. Oppilaat olivat yllättäen motivoituneet ja sitoutuneet verkko-oppimiseen. Opetus on sujunut kaikki kaikkiaan vaivatta ja jatkuvasti. Saimme lisää kontaktia omiin työkavereihin, mikä oli puolestani hyvin positiivinen kokemus.

Kysyimme myös, ovatko opettajien ajatukset verkko-opetuksesta muuttuneet tämän prosessin aikana ja miten. Osalle verkko-opetus oli aiemmin tuttua tai heidän käsityksensä verkko-opettamisesta ovat vahvistuneet.

Olen opettanut aiemminkin verkossa, joten ei.

Eivät oikeastaan. Verkko-opetus on vaatinut enemmän opetuksen valmistelua.

Eivät. Ajattelin ennen, että se ei ole minun juttuni, ja olen huomannut olleeni oikeassa: se ei ole minun juttuni.

Minun ajatuksiani verkko-opetuksesta tai verkko-oppimisesta eivät ole muuttuneet. Minä uskon, että toimii ja on toiminut. Verkko-opetus avaa opiskelijoille mahdollisuuden osallistua koulutuksen riippumatta missä he ovat. Mutta, jos kyseessä on ns. hidasryhmä mielestäni luokkaopetus on helpompaa sekä opettajalle että opiskelijalle. Verkko-opetus toimii sitä paremmin, mitä korkeampi koulutustausta opiskelijalla on.

Osa opettajista koki ajatustensa muuttuneen positiivisemmaksi.

Ovat. Kannatan vahvasti hybridiopetusta

Kyllä ovat. Pitkään 'luokassa' opettaneena jännitin verkko-opetusta, koska minusta tuntui, että verkossa ei pysty samalla tavalla kuin luokassa ottamaan huomioon jokaisen opiskelijan tarpeet, mutta olen yllätynyt positiivisesti. Ryhmä on edistynyt hyvin ja se on suurin palkinto tällaiselle aloittelevalle verkkokouluttajalle.

Positiiviseen suuntaan. Tässä on paljon potentiaalia ja monipuolisesti työvälineitä käytössä. Itselleni ei ole rakkain työmuoto, kaipaan livetilanteiden vuorovaikutusta, mutta yhtenä välineenä ehdottomasti pitäisin listalla.

A R F F M A N

Jotkut opettajista ovat saaneet energiaa onnistumisen kokemuksista ja luottoa omaan osaamiseensa.

Aiemmin en siis tiennyt, miten verkko-opetus toteutetaan. Parissa kuukaudessa minusta tuli verkko-opettaja. On ollut hyvin positiivinen kokemus. Ei valittamista!

Ei ehkä itse ajatukset vaan pikemmin omat taidot verkko-opettamiseen muuttuivat parempaan suuntaan.

Hyvinkin paljon, alussa epävarma omasta osaamisesta ja jaksamisesta-Olen positiivisesti yllättynyt ja ylpeä kuinka hyvin opin ja totuin poikkeustilaopetukseen

Kyllä. Aikaisemmin ajattelin, että verkko-opetus on yksitoikkoista puuhaa. Ajatukset ovat muuttuneet - tähän on moniulotteista, täynnä mahdollisuuksia ja todella mielenkiintoista.

Ajatukseni ovat muuttuneet positiiviseen suuntaan: moni asia, josta olen ollut ennen skeptinen, on osoittautunut toimivaksi, vieläpä sujuvasti. Arffmanin tarjoamilla välineillä verkko-opettaminen sujuu loistavasti.

Jotkut opettajista kokevat haluavansa jatkaa verkko-opettajana tai hybridimallilla. Kaikilta opettajilta kysyttiin myös, miten he aikovat jatkossa hyödyntää oppimaansa.

Haluaisin kehittyä siinä lisää ja olen yllättynyt, kuinka nopeasti opiskelijat oppivat verkossa (intensiivistä). Haluaisin toimia verkko-opettajana jatkossa.

Olen tullut siihen tulokseen, että voisin tehdä tätä työtä myös jatkossa.

Opituista taidoista jatkoon menee ainakin vahvasti blogit, pikaviestin ja Zoom opetuksen osana.

Käytän jatkossa matalammalla kynnyksellä näitä palveluja. Aion sisällyttää opetukseen etätyöskentelystä keskustelun ja Zoomin kokeilun. Mahdutan myös videohaastattelut mukaan. Lisäksi puhelimen monipuolisemman käyttämisen, se kun tuntuu olevan monelle tutuin väline.

Tämän kevään aikana olen oppinut todella paljon uutta, joten voisin jatkaa töitä myös verkossa, olen joustava, tarvittaessa palaan luokkaopetukseenkin. Palatessani luokkaopetukseen ehdottomasti aion käyttää verkko-opetuksen aikana opittuja asioita, opetuksessani aion käyttää enemmän tekniikkaa, esim. kotiläksyt ja testit voitaisiin tehdä enemmän Google Formsin muodossa, se vähentäisi paperin määrää ja toisi perinteiseen luokkaopetukseen yhä enemmän monipuolisuutta!:)

aion käyttää digitaalisia välineitä luokkaopetuksessakin, kuten blogia, wordwallia (teen omia tehtäviä sinne), teen opetusvideoita (maksullisella) ohjelmalla Toonly, ja pelejä netistä, niin opiskelijoilla myös kehittyy digitaaliset taidot

ARFFMAN

Pystyn verkon avulla tehokkaammin ja monipuolisemmin opettamaan juuri oman alan taitoja: työelämä-, opiskelu ja kulttuurin tuntemus. Näiden opettamiseen löytyy verkosta valtavasti lisää materiaalia, tietoa, linkkejä ja videoita, joita on erittäin hyödyllistä kerätä omalle verkkokurssisivulle ja jakaa sitä kautta.

Lisäksi näiden em. tieto-taitojen opettamisen lisäksi jaan+opetan opiskelijoille uutta teknistä osaamista, joita käytän verkko-opetuksessani. Näitä taitoja he tarvitsevat jatko-opinnoissaan ja työelämässä.

Osa opettajista ei ollut vielä kyselyn aikaan miettinyt ja osa toivoi voivansa jatkaa opetusta kuten ennenkin.

Polku verkko-opettajaksi on pitkä, kuten kahden Verkkokoton entisen opettajan ja kehittäjän, Marja Aholan ja Anita Hartikaisen, kuvasta voi nähdä. Verkkoon pakosta siirtyneet opettajat ovat hyvin eri vaiheissa opetustaan, mutta pohdinnat opiskelijoiden kohtaamisesta ja pedagogisista ratkaisuista kertovat, että polulla mennään koko ajan eteenpäin.

Verkko-opettajan polku, työkalu itsearviointiin

Kuvio 17. Verkko-opettajan polku, työkalu itsearviointiin. Marja Ahola & Anita Hartikainen 2020

Tuntuu, että saa vähemmän aikaan verkossa, mutta konkareilla varmaan sujuu opetus rutiinilla. Itse haluaisin, että opiskelijat olisivat paljon äänessä. Verkko-opetuksessa kirjan olemassaolo tuntuu turhemmalta ja muu toiminnallisuus ja kommunikointi tärkeämmältä. Tuntuu, että koronan aikana opiskelijoilla on enemmän aikaa käyttää opiskeluun ja he ovat innokkaammin tehneet kotitehtäviä ja halunneet lisää kotitehtäviä. Ovat niissä aktivoituneet.

A R F F M A N

Minulla on vielä huoli siitä, riittävätkö opiskelijoiden tekniset välineet pitkässä juoksussa hyvien tulosten saavuttamiseen. Muodostuuko taitotasokuilu eri opiskelijoiden välille: niiden välille, joilla on tabletit tai läppärit, ja niiden, joilla on pelkästään älypuhelin? Paljonko

näytön koko vaikuttaa oppimiseen ja mikä on riittävän tehokasta tekniikkaa? (On eri asia tehdä muistiinpanoja läppäriin näppäimistöllä kuin puhelimella.)

Suhtauduin hyvin skeptisesti verkko-opetukseen ennen. Nyt uskon, että se on varmaan yhtä tehokas opetustapa. Opin paljon, kun katsoin muiden webinaariopettajien tunteja ja YouTube-liveja, siitä suuri kiitos heille kaikille. Valitettavasti webinaariopettajien tunteja en päässyt seuramaan kun kolmena ekana päivänä ihan vähän aikaa. Myös Marjan koulutukset auttoivat parantamaan verkkotaitojani. Nyt meidän opetuspäivä verkossa on monipuolinen ja hauska verrattuna siihen mikä oli ekoilla viikoilla :)

5. Lopuksi

Uuden oppiminen on aina omanlainen haasteensa. Ihminen asettaa itsensä alttiiksi toisten arvioinneille ja arvosteluille. Hyvässä työyhteisössä uskalletaan ottaa haasteita vastaan, eikä pelätä muiden arvosteluja. Hyvässä työyhteisössä uuden oppiminen on osa työyhteisön arkea. Arffmanilla on erinomainen työyhteisö, jossa henkilöstö toinen toistaan tukien otti vastaan tämän yhteisen haasteen ja selätti ongelmakohtat yksi kerrallaan - yhdessä. Uskallettiin olla epävarmoja, uskallettiin ihmetellä, epäillä ja kokeilla. Uskallettiin myös nauttia, uskallettiin kertoa onnistumisista ja uskallettiin iloita uuden oppimisesta. Hyvässä työyhteisössä saa olla monenlainen. Saa epäröidä, haastaa ja onnistua. On kuitenkin hyvin tärkeää, että kaikilla on koko ajan ollut selkeä yhteinen tavoite ja selkeä syy tälle toiminnalle. Me teimme tämän yhdessä.

Toiminnan onnistumisen edellytysten taustalla oli monia seikkoja. Arffmanin verkko-opetuksen pitkä, vakaa osaaminen oli kaiken lähtökohtana. Toiminnalle tehdyt selkeät tavoitteet ja etenemissuunnitelmat olivat myös merkittävässä roolissa. Niitä oli tekemässä niin johdon edustajia kuin myös kokeneita verkko-opettajiaakin. Yrityksen toiminta on aina ollut ketterää ja se näkyi myös tässä kokonaisuudessa. Suunnitelmia tehtiin, niitä testattiin ja vauhdilla korjattiin toimivampiin muotoihin. Jatkossa tulemme vielä paremmin pitämään huolen siitä, että työntekijöidemme tietotekniset taidot ovat hyvällä tasolla ja ne kehittyvät.

On erittäin hienoa, että ELY-keskukset uskoivat palveluntuottajien ammattitaitoon ja mahdollistivat tällaisen etäopetusvaiheen. Opiskelijoiden opinnot jatkuivat haastavasta keväästä huolimatta. Samoin opettajien työt jatkuivat keskeytyksettä.

Niin opiskelijat kuin opettajatkin ovat ansainneet kiitokset toiminnastaan. Monelle opiskelijalle tällainen digiloikka oli varmasti hyvin haastava. Uskomme kuitenkin, että tänä keväänä on nimenomaan opittu ihan olennaisia työelämätaitoja. Uskomme myös, että moni ihminen tuli yllättäneeksi itsensä omista oppimiskyvyistään. Tästä on hyvä jatkaa.